

Inserati se sprejemajo in volja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskavanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gi. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gi. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaj po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika izide prihodnja številka „Slovenca“ v četrtek 18. avgusta 1881.

Federalizem v Nemčiji.

Naši avstrijski nemškoliberalci so bili vsigdar nasprotniki federalizma, posebno že zato, da ne bi Slovani prišli do samostojnega življenja in razvitke. Tudi liberalci v Nemčiji so centralisti; ker so liberalci po enem kopitu, in ker se sive teorije le z državno močjo in silo izpeljati dadó, zato jim je zoperna samouprava, ki se rada ozira na zgodovinski razvitek. Kljub temu pa je nemški narod vendar bolj nagnjen k federalizmu, nego centralizmu. V Švicah, kjer so Nemci v večini, nečejo nič slišati o centralizmu, ter je cela država razdeljena v 22 malih državah ali kantonov. Tudi v Avstriji so Nemci razdeljeni v več dežel, in tega razločka med deželami so se vedno trdno držali; Tirolec je najprej Tirolec, potem še le Nemeč; celo gorenji Avstrijec ne mara biti rojak dolnjega Avstrijca, on hoče, da se njegova deželica kot posebna razločuje med drugimi. Še le liberalci, kot dediči absolutizma, začeli so se poganjati za centralizem in krčiti pravice deželnih zborov; to pa iz dveh vzrokov, prvič da bi z državno silo svoje teorije upeljali po vseh deželah in tako svoje gospodarstvo utrdili, drugič pa da bi Slované potlačili in jih sebi podložne storili. Toda nemškoliberalna stranka nikakor ni pravi izraz mišljenja nemškega naroda, ona je le vcepjena tuja rastlina, ki se je rodila v francozki prekuciji in bila potem prenešana v druge dežele. Še v sami Nemčiji ni moglo nikoli priti do centralizma, vsigdar je bila Nemčija razdeljena na mnogo knezov in mnogo dežel.

Vojvoda Risti Jejič.

(Lastni životopis.)

(Konec.)

Koncem l. 1860 je prišel v Bosno z družniki na pomoč pravoslavnemu narodu, toda ni mogel preriti do zaznamovanega kraja, ker Turki so ga bili zasledili in udarili na njegove spremljevalce z veliko vojsko. Mnogo krvi se je prelilo, a slednjič je vendar bila tako božja volja, da so — Turki vjeli Jejiča in Črnogorca, zakovali ju v železo in odpravili ju v Serajevo, spremljana od 30 konjikov. Tukaj ju vržejo v temno ječo, nad čemer so se Turki silno radovali, potem so pa imeli namen ju usmrtiti. Ruskemu konzulu Štulepnikovu gre hvala, da Turki niso mogli izpolniti svojega naklepa. Konzul pride v temnico in reče Jejiču: „Ne bojta se! Turki vama ne morejo storiti nič žalega“. Pomagal je res, kolikor je mogel, a vendar sta pretrpela veliko muke v temnici. Turška straža je tako pazila na nju, da še vsak Turek ni mogel k njima. Turški svet je rekel Jejiču pri obsodbi: Jejič! Ti si leta 1858 napravil v Bosni sovraštvo

Po srečno dokončani vojski s Francozi se je pač Bizmarku posrečilo, neko zedinjeno Nemčijo za silo vkup skrpiti. Toda le neradi so odstopili nemški knezi in kralji en del svoje oblasti kralju pruskemu, sedanjemu cesarju Viljemu. Pa še ta Nemčija, kakoršna je zdaj, mora se bolj federalistična ali zvezna država imenovati, nego centralistična; kajti posamezni kralji in vladarji, kakor kralj bavarski, kralj saksonski, virtenberški, nadvojvoda badenski imajo še zmirom precej samostojnosti v notranji uredbi svojih dežel. Še manj všeč, ko nemškim knezom, je nemška edinstvo nemškemu ljudstvu; zlasti južni Nemci, Bavarci, Švabi in na severu Hanoveranci se ne morejo privaditi pruske komande, ter si prejšnjo samostojnost nazaj želé. Pri shodu strelcev v Monakovem bili so Avstrijci posebno živahno pozdravljeni, ker južni Nemci upajo, da se bodo kedaj s pomočjo Avstrije odtrgali zopet od Prusije. Nasprotno so pa Prusi v južni Nemčiji malo priljubljeni. Namesto da bi ta težnja po federalizmu bolj in bolj ginila in se zgubivala, se nasprotno vedno bolj oživlja in utrjuje. Pruska vlada sama bila je primorana, svojej provinciji Alzaciji dati nekako samoupravo, in bojda se bo ta samostojnost v kratkem še razširila.

Zdaj pride pa zopet druga vest, da hoče namreč badenski nadvojvoda postati kralj, in da je naš cesar zato potoval v južno Nemčijo in se snedel s cesarjem nemškim, s kraljema bavarskim in virtenberškim in z nadvojvodo badenskim, da se o tej zadevi dogovoré. Naj se že ta vest obistini ali ne, že da se je taka novica rodila, nam zamore služiti v dokaz, da federalistična misel v Nemčiji vedno krep-

keja postaja; kajti centralizem bi skušal oblast in dostojanstvo malih vladarjev bolj in bolj krčiti in odstranjevati; ako se pa čast in oblast malih knezov v Nemčiji širi in dviga, ali vsaj dvigati skuša, potem je jasno, da centralizem omaguje, federalizem pa napreduje.

Če je pa taka, če celo v Nemčiji, kjer je z malimi izjemami le en sam narod, nečejo centralizma, če že tam posamezne dežele samostojnost in samoupravo zahtevajo, kako hočejo pač naši centralisti opravičiti centralizem v Avstriji, ki obstoji iz toliko različnih narodov in po zgodovini ter razvitku toliko različnih dežel? Nemci v „rajhu“ toraj sami najhuje obsojujejo načela naših nemškoliberalcev, ki hočejo s pomočjo centralizma vsako svobodo in vsak samostojni razvitek zatreti v naši Avstriji. Federalistično gibanje v Nemčiji je vsakako hud moraličen vdarec za naše centraliste, ker ne bodo mogli zmirom na izgled Nemčije kazati, kakor so bili do zdaj navajeni

Ravnopravnost.

Lepe besede, samo da Slovenci od lepih besed ne bodo siti. Zahtevajoč ravnopravnost se nečemo višje naslanjati samo na § 19 državnih temeljnih postav, ampak tudi na Božje pravo, ki prav določno potrjuje naše zahteve ter naše naravno pravo odobruje. Sv. apostelj Pavel namreč piše v svojem prvem listu, do Korinčanov: „Veliko ločin jezikov, kakor se vé, je na tem svetu, in noboden ni brez (razločnega) glasu. Ako mi je toraj neznan pomen besede, bom temu, s katerim govorim, ptujec; in kateri govori, bo meni ptujec“. (I. Kor. 14, 10. 11.) Tako so sodili že za časa aposteljnov,

med dvema narodoma; načelnik si bil kristjanom, ter si se vojeval z nami. Zdaj si pa zopet prišel v Bosno, da bi prijel za orožje, toda Alah ni dopustil tega, in mi smo te zgrabili“.

Jejič odgovori turškemu sovetu: „Jaz nisem razburjal naroda proti Bogu in carju, temuč vi ste ga razdražili s svojimi velikimi krivicami. Kadar pogine en Turek, iščete za-nj pravde, in mnogi kristjani so dolžni za to trpeti, a ko bi se pravdali za cel tisoč kristjanov, koje vi tajno pogubite v enem letu, tak skrivate vi krivičneže, da nikdo ne zna o njih, vendar je vaša krivda znana Bogu in narodu. Tako so se prepirali Turki z Jejičem, a v ničemer ga niso mogli obdolžiti na smrt, kajti ruski konzul je bil njemu pomoč in ščit, videč, da trpi po krivem za narod. Potem pošljejo Jejiča skup s Črnogorcem vkovanega v Carigrad in ko je ruski poslanec Novikov to zvedel, se je veliko trudil za Jejiča. Toda turške oblasti, boječe se, da ne bi velika Rusija osvobodila jetnikov, ukažejo zakovati ju v še huja železa. Povedejo ju na trg, na prsi jima pa obesijo sodbo, po koji sta bila

obsojena na 15 let težkega dela v okovih v Erzerumu. Tako sta bila razpostavljena nekaj ur na trgu, potem ju odpeljejo v ječo, čez nekaj dni pa pod stražo na parobrodu v Trapezunt. Tu so jima tako okovali roke, da ni bilo mogoče ne živeti ne umreti in človek ne more opisati te velike in grenke muke. Pošljejo ju čez Azijo v Erzerum v sredi štirih turških vojakov, in četrta dan ju od Trapezunta priženejo na pol mrtva do Dumišane. Ko pa gresta peti dan, reče Jejič Črnogorcu: „Brate! Boljše je gajiti v črnej zemlji, kakor robstvovati do smrti v zakletej turškej temnici, glej, da sva obsojena na smrt, da morava zapustiti pravoverni narod in ga ne vidiva pred prihodom Kristusovim. Čemu nam tako življenje v ječi, ko je razpaljeno najino srce kot bel ogel za narod“. Tako se pogovorjaje z njim se zmenita voliti večnost ali pa svobodo. Potem pa začneta tako-le moliti: „Gospod Bog! usmili se svojih hlapcev! Bog, Ti edini veš, kar trpiva za pravico in za narod krščanski. Gospod Bog, blagi Jezus! reši naju. Sprejmi najinega duha v svoje carstvo, ali naju osvobodí. Gospod Bog naj se zgodi tvoja sveta

pri nas pa se mnogi zavzemajo in pritožujejo, ako od njih zahtevamo znanja našega jezika, ter jih smatramo za tujce.

Toda ne motimo se! Neobhodno potrebni pogoj našega napredovanja, našega miru, naše spravljalivosti in zastopnosti, pa vselega okrevanja domoljubnega slovenskega življenja je, da se z nami ne ravna, kakor si bodi, temuč da vsaka javna oseba, ki pri nas kruha in zaslužka išče in dobi, je vseskozi tudi zmožna našega deželnega jezika slovenskega, brez kojega ni moč Slovana čislati. Ako imamo toliko nemčurjev, pri vsem tem, da še domač jezik govore ali bolje tolčejo, koliko nam mora še le dohajati sovražnikov, ako znanja narodnega svojega jezika od njih ne zahtevamo. Jeli bo tudi vlada to skoraj pripoznala, preden ne bo prekasno?

Politični pregled.

V Ljubljani 12. avgusta.

Avstrijske deiele.

Naš cesar potuje zdaj po **Predarelski** deželi in je došel že do prerova pod Arelsko goro, ki je tako velik, da bo sam veljal 12 milijonov goldinarjev. Vlada se je hotel sam prepričati, kako delo napreduje. Na svoji poti bil je cesar povsod slovesno in z velikim navdušenjem sprejet, tako v Dornbirnu, Feldkirchu, na Blodenici (Bludenz) itd. Za revne ustanove na Predarelskem je svitli vladar podaril 4000 glid.

Za deželni zbor goriški bila je 10. t. m. volitev v Tolminu, ki se je zopet drugači obnesla, kakor se je pričakovalo. Reklo se je, da kandidira notar Ivančič za to poslanstvo, in o kakem drugem kandidatu ni bilo nič slišati. Kakor pa že prej enkrat, tako se je zgodilo tudi zdaj; priporočani kandidat Iva nčič dobil je le 21 glasov, župan in načelnik cestnega odbora g. Josip Devetak pa 41 glasov, ter je bil tudi izvoljen. Pravijo, da g. Devetak vživa pri ljudstvu splošnje zaupanje. Njegova izvolitev bi toraj sama na sebi ne bila napačna, vendar pa ne moremo odobravati načina, kako se je vršila, ker utegne tako skrivnostno ravnanje včasih imeti jako žalostnih nasledkov.

Naš notranji **politični položaj** se je vendar začel jasni. Bolj in bolj uvidjajo tudi že Nemci, da z izključno nemškim pro-

gramom v Avstriji ne bo mogoče več vladati. Zvedeli so tudi že ustavoverci, da cesar sam tega ne dopusti, da bi se Slovani zatirali kakor pod Lasserjem in Auerspergom. Zdaj bomo videli, kako se bodo nemškoliberalci obnašali nasproti tej vesti. Še „Augsburger Allg. Zeitg.“ ki je zmirom z našimi ustavoverci vlekla, prinesla je te dni članek o Avstriji, v katerem dokazuje, da v Avstriji ni mogoča narodna vlada, namreč da bi en sam narod vladal, drugi pa zaničevani ostali, ne nemški, ne slovanski, ampak da je le nevtralna, avstrijska, nad narodnimi predsodki in prepričanostmi vzvišena vlada mogoča. Tudi mi Slovani vemo, da je nemogoča slovanska vlada, ki bi Nemce zatirala, kakor je njihova nas; tega cesar ne bo nikoli dopustil; pa mi tega ne zahtevamo, nam se to lahko dopové. Vprašanje je pa, če bodo ustavoverci kedaj pametni postali in sprevideli, da se je njihovi program že preživel? Omahovati so že začeli, novega ne vedo nič, zavezniki so jih zapustili, njih dosedanji napori so bili brezuspešni; kaj hočejo? Najbolje, da se podajo, kakor so se naproti Madjarom leta 1867.

Vlada je zdaj že na pravem sledu, ker je začela nasproti trmoglavim nemškutarskim uradnikom krepko postopati. Tako je bil državni pravdnik v Reichenbergu suspendiran, ker ni hotel ščevalnih člankov v tajpemskih listih konfiscirati. Naj vlada le pri tem ostane, pa bo imela čedalje menj nasprotva, saj ustavoverci nemajo ljudstva za seboj, če nemajo zaslonbe v Nemčiji, in take zdaj nemajo, potem se jih ni treba bati.

V **Sarajevu** se bodo upeljali tudi redni somnji, kakor je sklenil tamošnji mestni zbor.

Med **Srbi in Hrvat** se je vnel nov prepir, ki se bo posebno razodeval zdaj o volitvah v hrvatski sabor. Letos bo namreč tudi že vojna Krajina poslance volila, in ker je mnogo iztočnih graničarjev pravoslavne vere, zato se je srbski živelj v hrvatski kraljevini pomnožil. Srbski organ „Zastava“ že stavlja svoje zahteve: da se mora Srbstvo kot druga narodnost v deželi priznati, da se mora poduk mladine vršiti s cirilskim pismom, in pisava dopustiti tudi v uradih, da se morajo ustanoviti srbske pravoslavne šole in priznati samostojnost pravoslavne cerkve. Če se vse to zahteva le za tiste kraje, ki so res pravoslavni

in se poslužujejo cirilske pisave, potem se ne morejo pretirane imenovati. Brezdvomno pa je, da Starčevićjanci o tem ne bodo hoteli nič slišati.

„Presse“ je silno razkačena, ker ruski list „Pordajok“ **avstr. Nemeem** očita, da v Nemčijo škilijo.

Sicer pa naši ustavoverci od vseh strani dobivajo poduke. Posebno znamenit je članek „Kölnner Zeitunge“, ki našim nemškoliberalcem po pravici očita, da svoje nasprotnike prenizko cenijo in da le vse zanikajo, pa nimajo pozitivnega programa. Oportunistvo čisto zavreči, meni list, je od sile nevarna in predrzna stvar. Ustavoverci naj se zedinijo o skupnem programu v zunajni in notrajni politiki, prej jim ni upati uspehov. To je vse res, in dobro bi storili ustavoverci, ko bi poslušali ta svet. Pa kakor mi poznamo njih prevzetnost, ne verujemo, da bi se mogli zediniti v katerem drugem programu, ko v zatiranji katoliške cerkve in slovanskih narodov. Ta program že imajo, o drugem nečejo nič slišati, toraj bodo brž ko ne pri svoji trmi ostali in tako svoj pogin zapečatili.

„Pester Lloyd“ piše o **Bosni** in naštevajoč marsiktere napake pri notranji njeni upravi obžaluje v obče posebno to, da je tam vse le začasno, nekako dvomljivo in negotovo, ker se vsled pogodbe s Turčijo ne vé, ali je Bosna avstrijska ali turška. Zavolj te dvomljivosti predlaga omenjeni list, naj se enkrat tej negotovosti konec stori, in naj se Bosna proglasi kot avstrijska provincija. Madjarsko-nemški list meni, da je temu sedanjí čas ugoden, in da se ni bati vmešavanja ali protivljenja kake evropske velevlasti. To je vse lepo in dobro; pa „Lloyd“ naj bi to pristavil, da je bil on sam med prvimi tistih listov, ki so se strastno potegovali za Turke in celo Madjare ščevali na Ruse; da se potem zaradi teh in tudi svojih simpatij do Turčije njegov rojak Andrassy ni upal ali ni hotel, da bi bil Turkom kaj žalega storil; namesto deželo kar vzeti, k čemur je bila Avstrija opravičena zavolj prelite krvi, naredila se je tista pogodba, vsled ktere Bosna ni naša ne turška. Tačas nemško-judovsko-madjarski listi niso mogli prehaliti Andrassyja, zdaj toraj nemajo pravice, grajati njegove pogodbe. Mi pa smo že tačas obžalovali, da je pogodba taka, in opominjevali na nepovoljne nasledke, kakor se

volja!“ Na poti od Dumišane dospejo k reki ter se oddahnajo pri koscu kruha. Pomigneta si in rineta oba nad Turke, dasiravno imata na vratu in rokah okove. Črnogorec udari enega Turka z rokami in železom po obrazu, a Jejič naskoči na družega Turka in bori se z njim srdito. Trgajo se in davijo skoraj eno uro, da so vsi krvavi; a Bog je pomagal Jejiču in Črnogorcu pobiti Turke. Potem si razbijeta drug drugemu okove ob skalo z velikim trudom, ter se spustita v beg. Toda sosednji Turki, izvedevši, da sta ušla, ju začnejo goniti z orožjem v rokah. Jejič in Črnogorec tečeta, ko sta odvrгла nepotrebno obleko, kolikor se da iz Azije proti Ruskemu. Četrty dan ju Turki dohitijo, a vendar jim še ubežita; naslednje jutro pa od velikega truda in lakote ne moreta več iti, ter se vlečeta, da bi se oddahnila, a Turki so jima vže za petami. Skrijeta se v gozdič na bregu, kjer ju okrožijo oboroženi baši bozuki, Turki so blizo nju in mečejo v les kamenje, slišita krike: „Tu le dobro poglej!“ a najti ju ne morejo. Nastopi noč, Črnogorec zaspi, Jejič pa gleda, da ju ne zasačijo Turki. Toda sam

Bog njima pošlje svoj rešiteljni znak. Po hosti prikobaca velik medved, pogleda Jejiča, a ta upre svoje oči vanj. Medved zarujove trikrat in gre dalje. Jejič pa zbudi Črnogorca in mu pokaže, kam je šla zver. Brž se odpravita za njeno sledjo in Bog ju reši pred Turki. Bežita nato lačna in žejna dalje. Nekaj dni že nista videla ne kruha ne vode, gostita se z grenko travo, da ju je že sama kost in koža. Deset dni ne srečata žive duše, potem pa naletita na osem baši bozukov, koji ju okrožijo, in ker v turške Aziji nihče ne zna slavjanskega, poprašajo ju po turški, kam gresta. Jejič in Črnogorec začneta mesto odgovora bežati.

Blizo je slučajno reka in Jejič jo naglo preplava, Črnogorec pa beži za reko navzdol. A Jejiča že čakajo na tem bregu turški pastirji. Ni se mu mogoče s čem braniti. Urno ga zgrabijo, privežejo h konju in ženejo z golo sabljo v turško selo. Tu ga mnogo mučijo, popraševaje ga to in ono po turško. Jejič vse potrpi. V vasi je bil nek silno star, skoraj stoletni Turek. On se ozre na Jejiča, potem pa začne govoriti okrog stoječim: „Ali ne vi-

dite, da že ta človek skoro umira? Greh je, če umrje zvezan; razvežite ga in dajte mu jedi! Razvežite ga in postavijo okoli stražo, a stari Turek mu prinese južino. Ko Jejič pojužina, trdno zaspi. Po noči se mu pa približa nek človek, poda mu novo obleko in pravi: „Vstani in hitro beži!“ Jejič se ozre, a vidi samo spečo stražo; pobere se memo nje k vratam, jih odpre in zbeži. Straža se prebudi, začne streljati in po selu se razlega krik.

Jejič jo udari v svojej stiski naravnost proti Erzerumu, kamor bi bil prej imel biti pregnan. Vedel je pa tudi, da tam stanuje ruski konzul. Ne vedoč o osodi, katera je zadela Črnogorca, dospe Jejič okolo poludne v Erzerum, ter srečavši enega Turka ga popraša po turški, kje da živi ruski konzul. Turek mu pokaže in on se odpravi v konzulstvo. A konzula ta čas ni bilo doma, bil je tam samo tajnik. Jejič mu vse razloži, zakaj je trpel in tajnik mu pravi: „Ne boj se, mi te pošljemo v Rusijo“. Potem omeni Jejič Črnogorca. Tajnik se začudi: „Ali je on tvoj drug, vsaj je tudi tukaj!“ Jejič se razveseli in tajnik privede k njemu Črnogorca rekoč: „Jutro odrineta na

zdaj v resnici čedalje očitneje kažejo. Zdaj mora pač vsak sprevideti, da bi bil vsak čevljar boljše pogodbo naredil s Turkom zaradi Bosne, kakor je ta Andrassyeva.

Vnanje države.

Ker se v zadnjem času Italija ponuja, da bi pristopila k nemško-avstrijski zvezi, pod uči jo angleški list „Standard“, da avstro-nemška zveza nema agresivnih namenov, da toraj agresivna Italija ne spada k taki zvezi, ampak edino le Anglija bi mogla pristopiti, ker ona želi le miru in vidi v vojski največo nevarnost za svojo kupčijo in svoje blagostanje.

Gambettova zvezda pojema. Odkar je zadnjič v Toursu govoril, poznalo se je, da ni več ljubljenec naroda. Bil je tam hladno sprejet. Zdaj pa njegov govor obirajo ter ga zametujejo listi vseh strank. Nasprotniki mu bodo še v njegovem volilnem okraju, v Belleville, postavili protikandidata. Če Gambetta tam propade, potem mu nič ne pomagajo zmage njegovih prijateljev, on je za zmirom politično mrtev mož. Škoda bi ne bila nobena za Francoze, če ta brezverski jud svojo oblast zgubi.

Izvirni dopisi.

Iz Šempasa, 8. avg. (Slamnatoga moža ni več na vrtul) Kakor strela z jasnega neba, jih je iznenadila za njih stranko prežalostna vest, o izidu volitve 12. aprila t. l. sedajnega gospoda župana Josipa Cernatiča, ker so dobro vedeli in sprevideli, da od sedaj ne bode več slamnatih mož v podobi župana, ampak prav možak, kateri se ne dá kakor trst nagibati na vse strani. Prej so županovali možje, ki včasih še niso vedeli, kaj spada v področje njihovo in v kakšnih okolščinah se občina nahaja. Pa pustimo staro na stran, kajti ko bi hotel le količkaj plev (ker presneto malo zrnja so pridelali), pretresti, moral bi se potruditi do občinskega urada, in tam bi to pozvedel iz premnozih zapisnikov občinskih sej, kolikor jih je še iz njih dobe.

Pa še bolj poparjeni so bili, ko so vidili, da novo izvoljeni g. župan pripusti volitev novega tajnika starašinstvu, katero pa enoglasno (se ve da brez njih glasov, ki so bili oddani bivšemu tajniku Fr. Humarju njih „kolovodju“),

Rusko. Ne minete dve uri, da se vrne ruski konzul. A komaj je prišel domov, že je poslal Jejiču in Črnogorcju po dragomanu vsakemu pet turških grošev z ukazom, da naj se koj spravita iz njegovega dvora, sicer ju izroči Turkom v oblast. Zastonj sta plakala Jejič in Črnogorec, vedela sta, da to niso norčije iti iz konzulstva pri belem dnevu med Turke. A konzul ju zapodi. Vendar Turki niso zapazili tujcev in ona dva sta bežala iz Erzeruma h Kerzu in bežala šest dni. Kar naletita na turško stražo, ktera ju prime, a ker ni vedela, kaj sta in kako, ju spusti za denar. Drugi dan prideta Jejič in Črnogorec do Kerza, kjer se tudi oglasita pri ruskem konzulu. Bog naj poverne njemu in njegovi družini usmiljenje njegovo do ptujcev. Konzul ju sprejme, kakor svoje brate, ju obdari z denarjem in pismom ter ju pošlje s svojim človekom v Rusijo. Tako prideta Jejič in Črnogorec 6. junija 1863. leta v veliko pravoslavno Rusijo, in kakor bi bila vstala od mrtvih, dobita novo moč in življenje, hvaleča z vsim srcem in duhom Boga za čudno rešenje.

Jejič je dobil potem sredstva, da se je odpravil v Srbijo.

izvoli novega oni stranki nasprotnega, in energičnega, pa tudi bolj izvedenega č. g. kaplana Josipa Poljšaka, kajti drugače ni bilo mogoče jim tako hitro poti preteči, kakor s tem, da si je sedanje starešinstvo volilo moža sebi somišljenega. To je bivšega tajnika Humarja tako podrl, da se ne bode zopet tako hitro vzdignil ter jahal onega vranca, ki mu je bil že več let pokoren, in proklete grablje mu ne bodo več toliko nagrabile, kakor do sedaj.

Po izidu te volitve se ni družega govorilo, kakor o tem, marsikteri je rekel, „vsaj je prišel kdo, ki ga je podri“; le malo jih je bilo, ki bi ga mlovali in še ti se ga ne držijo več tako trdno kakor takrat, le samo nekdo mu je še vdan, ki pa pri vsaki priliki gleda edino le na to, da bi kaj dobička imel.

Mož je imel take nazore še celo v našem bralnem društvu, ter je nekemu udu, ki ga je bil nekoliko prijel zaradi njegovega sina, odgovoril: Ko bi kazal kak dobiček, bi ga še hotel pustiti v tem. Žalostni nazori take stranke, ki dela na to, da bi bralno društvo vsahnilo, kakor mnoga druga društva, ter zmirom pazijo, da bi koga odcepili; pa naj se varujejo!

Domače novice.

V Ljubljani, 13. avgusta.

(Mil. knez in škof) so bili tudi v Rim telegrafirali in v imenu škofije ljubljanske izrekli svoj stud nad nesramnimi dogodki o pogrebu Pijevem. Kardinal Jakobini jim je v imenu sv. Očeta telegrafično za to izrekel zahvalo s pristavkom, da sv. Oče vsem podeli apostolski blagoslov.

(Šlakarjeva vstanova za učiteljske vdove) je razpisana. Prošnje naj se izročé do 20. septembra pri knezoškofijskem konzistorji.

(Petindvajsetletnico svojega mašništva) bodo 25. avgusta v Dolu obhajali duhovni gospodje, ki so bili l. 1856 posvečeni. V ljubljanski škofiji jih je od njih pri življenji še 11, v drugih škofijah posvečenih in redovniških sošolcev pa 6.

(Ministerstvo prava) je poklicalo g. dr. Vojteka Levičnika, sodnika v Ptuj, k poslovanju pri omenjenem ministerstvu. Dr. Levičnik je iskren rodoljub in je imel zaradi tega že veliko situosti. Nedavno pričela se je bila proti njemu celo disciplinarna preiskava, ki je pokazala, da ima svoj vrad v najlepšem redu. Častni poklic ga bode odškodoval za zopernosti, ki so mu jih napravljali na Štajerskem.

(Županje ljubljanske okolice) so pri shodu v sredo izvolili poseben odsek, ki ima sostaviti pravila nameravane posojilnice. V ta odsek so bili izvoljeni gospodje: Galé, Ločnikar, Bavdek, Knez, Mazek, Lenasi in Strah.

(Pijana ribe.) V četrtek so boje iz tukajšnje cigarnice po Gradašici spustili vodo, v kateri tobak namakajo. Ta voda je Gradašico tako prevzela, da so raki lezli iz vode, ribe pa so bile vse omotične in so jih otroci kar z rokami lovili. Se li v zdravstvenem oziru tudi za ljudi ni bati nobene škode, ako se s tobakom zastrupljena voda spušča v tekoče vode?

(Rudolfova železnica) naznanja, da veljajo karte z znižano ceno, ki jih izdajajo ob nedeljah in praznikih, za postajo med Ljubljano in Lesecam, tudi za opoludanski vlak, in da se more človek s to karto iz Ljubljane odpejati že o sobotah.

(† G. Edmund Valenta), učenec 5. real-kinega razreda in sin znanega zdravnika dr. Valenta, je 9. t. m. za tifusom umrl, ter bil 11. t. m. popoldne pokopan. Naj v miru počival (Oklic.) C. kr. kranjska kmetijska družba

bode iz državne subvencije, ki jo je za letošnje leto prejela od sl. ministerstvo kmetijstva, podelila nekoliko podpore tudi

za napravo in vzdrževanje šolskih vrtov pri ljudskih šolah in pa za povzdigo in zboljšanje domače ovčje reje.

1. Za napravo in vzdrževanje šolskih vrtov (drevesnic) bode dala krajnim šolskim svetom majhne zneske v denarji in darovala cepljena drevesca in cepiče, in to pred vsem takim šolam, katere nimajo še vrta, pa dokažejo, da so že v posestvu za vrt dobro pripravnega zemljišča in da se krajni šolski svet v svoji dotični prošnji izrečno zaveže, da bode nemudoma za šolske namene pripraven vrt napravil ter ga za zmerom šoli kot učni pripomoček ohranil.

2. Za zboljšanje domače ovčje reje bode družba kmetijska nakupila nekoliko ovnov lepega ukviškega plemena na Koroškem in jih brezplačno darovala takim gospodarjem, ki v svoji po županstvu in župniku potrjeni prošnji dokažejo, da a) že več let in precejšnje število redijo, b) da je njih kraj za ovčjo rejo posebno ugoden, in c) da jih je volja, dobljenega ovna, kolikor umna živinoreja dopušča, svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje za podporo šolskih vrtov in za ovne se imajo pisмено najzadnji čas do sv. Mihela vložiti podpisanemu glavnemu odboru. Ker so pa predstojniki podružnic kmetijskih v posameznih okrajih po deželi poverjeniki glavnemu odboru, zato je treba, da resnico odboru vložene prošnje potrdi tudi predstojnik dotične kmetijske podružnice.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe
v Ljubljani 5. avgusta 1881.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Janez Bevc, kurat v Podkrajju, je vsled lastne prošnje prestavljen za kurata v Podvelb. Č. g. Primož Klemenc, kurat na Gori, gre v stalni pokoj. — Razpisane so Rateče 20. julija, pa Selo pri Šumbregu v dekaniji Trebanjski.

— Liechtensteinov kanonikat na Dunaji je razpisan. V prvi vrsti ga dobé knezi ali grofje, ako pa njih ni, tudi baroni in vitezi.

— Imenovanje. G. Jožef Ogórek, profesor v Novem mestu, postal je profesor na drugi (nemški) gimnaziji v Levovu. Gosp. Ogórek je rodom Poljak.

— Iz Bohinjske Bistrice poročajo, da so g. kaplana in pogrešanega zidarja našli 9. t. m. ob 4. uri popoldne, ter ju v v sredo 10. t. m. pokopali. Zdravniki so po preiskavanji previdili, da smrt je bila pri g. Jeralu nagla, kar v trenutku. „Novicam“ se poročá, da vzrok grozni nesreči se pripisuje preslabemu podnožju zvonikovemu in pa potresu, ki so ga zvečer pred to nesrečo čutili neki tudi v Radolici in v okolici.

— V Kostanjevici se je s 1. julijem opustil rentni vrad in bode denarne zadeve tamošnjega samostanskega posestva oskrbovala tamošnja davkarija, druge reči pa c. kr. gozdarski oskrbnik.

— Goriški državni poslanec dr. Fonkli vabi volilce toliminskega, goriškega in sežanskega okraja, naj se 24. t. m. ob 11. uri popoldne zberó v goriški čitalnici, da jim poročá o svojem delovanju v državnem zboru ter pozvé njih posebne želje.

— Tagespoštni poročevalec od

sv. Petra pod sv. gorami, ki od Peterških nemcev govori in ščuje nad Slovence, je baje kakor se nam poroča nek ondodni nemčurski trgovec, ki je to delo že pred nekimi leti še kot služenec „komis“ oskrboval na veliko radost Slovencev. Trgovci sploh prejemale slovenski in nemški denar, ter se imajo tudi v življenju tako obnašati.

— Od drevesa ubit je bil v Želečah na Bledu 10letni deček, čigar oče je hotel 4. t. m. posekati neko lipo. Otrok je od strani gledal, pa drevo je padlo na isto stran in ga tako nesrečno zadelo, da je kar mrtev obležal.

— Pri konjskih dirkah v Mariboru dobil je drugo darilo častnik Hugo princ Windisch-Grätz.

— Razstava v Trstu. 2. avgusta je imel zopet izvrševalni odbor za razstavo sejo. Sklenilo se je, naj se mestno starešinstvo naprosi, da brezplačno prepusti potrebne prostore na Campo Marzio. Izvolil se je tudi odbor peterih, naj nasvetuje, kateri kandidatje se imajo odboru pridružiti, ker se odbor skoraj gotovo razdeli v odseke in bo novih potreboval. — Nabralo se je doslej za razstavo 88.950 gld. V seji 5. t. m. so bili izvoljeni nasvetovani novi udje in sklenilo se je, naj se odbor razdeli v tri odseke. „Edinost.“

— Podporno delalsko društvo v Trstu napravi dné 14. avgusta 1881 veliki koncert s plesom na vrtu in v dvorani Monte Verde. Spored: 1. Overture iz slovanskih napjev po Titl-u, izvršuje orkester okoliške godbe. 2. Govor, (po govoru izpostavljenje zastave). 3. B. Ipavec. — „Kdo je mar“, zbor, samospjev in dvospjev, poje pomnoženi zbor se spremljevanjem godbe. 4. „Medea“ — deklamacija, gospodična J. K. 5. A. Nedved. „Oblakom“ — mešani zbor, pojeta moški in ženski zbor društva. 6. Stopaj „Banovci“ — orkester okoliške godbe. 7. Srečkanje na teh le 12 darov: I. en par zlatih uhanov, II. en cekin, III. ena ura za mizo, IV. en medaljon, V. en par svečnikov, VI. en album, VII. pihalka, VIII. en svilnati robec, IX. nekaj zavitega dobrega, X. nekaj zavitega za smeh, XI. nekaj zavitega za šalo, XII. nekaj zavitega za kratki čas. 8. J. Kocjančič — „Venec“ poje pomnoženi zbor. 9. D. Jenko — „Naprej“, orkester okoliške godbe. Po izvršitvi sporeda bo v dvorani veliki ples, na vrtu petje in godba. Vstopnice h koncertu in plesu za osobo brez razločka 40 soldov, številke za srečkanje po 10 soldov. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Čisti dohodek je namenjen za stroške kesnejega blagoslovenja zastave. Za tujce, kateri bi hoteli obiskati to veselico, preskrbena je znižana cena po železnici. Za dotične karte se je obrniti do urada delalskega podpornega društva, Via Coroneo, hiša Judtman št. 23. Darovi so razpostavljeni v društveni dvorani. Listki se prodajajo: v tržaški čitalnici, v društvenem uradu in v prodajalnici g. Žitka, Corsia Stadion, št. 1., zadnji dan samo na vratih.

V Trstu, 2. avgusta 1881.

Odbor delalskega podpornega društva.

— O poštnih hranilnicah, ki se imajo napraviti pri mnogih poštah, ter ljudem dati priliko, da zamorejo brez posebnih sitnost in potov varno naložiti majhne prihranjene zneske, je te dni na svitlo prišla, posebna knjižica: „Ein Vorschlag zur praktischen Einrichtung der Postsparcassen, in Oesterreich. Von Camillo Hell, Wien, im Selbstverlage des Verfassers: II. Miesbachgasse 9.“ Za poskušnjo sklenilo je ministerstvo osnovati take hranilnice v nekterih

imenitnejših krajih, središče pa bo na Dunaji pri kupčijskem ministerstvu. Od vložnih denarjev bodo iz prva vložnikom plačevali po 3 odstotke.

— Nesreča na morji. Avstrijsko-ogerska ladija „Astrea“, ki je odplula 28. julija iz Marselja v Port Said, zgorela je na planem morji, 90 morskih milj od Marselja.

— Za štajarske po toči poškodovane prebivalce darovali so cesar iz lastnega premoženja 8000 gld. Dotične prošnje je izročil državni poslanec baron Goedel.

— Pasji davek v Celji se bode povikšal na 4 gl. na leto.

Hvala in slava!

Vsem slavnim narodnim društvom, vsem domoljubnim p. n. gg. poverjenikom, vrlemu ljubljanskemu „Sokolu“, trudoljubivim gg. pevcem, slavnej požarneji brambji, brhkim narodnim dekletom, ter v obče vsem gostoljubnim prebivalcem v Dolenjem Logatci, posebno pa še čestitej duhovščini, našemu g. Franu Grbiču, g. Candusso-tu, kateri je na stopine vrednega lesa zastoj blagodušno prepustil v pripravo prostora za svečanost, gg. Tollazziju, Sicherlu, Iliengu, Lenassi-ju in sploh vsacemu narodnjaku, ki nam je bil, kakor si bodi, v čem v pomoč, da se je notranjski narodni praznik v dan 7. avgusta 1881 ne le v ponos in na čast vsej Notranskeje nego in vsej Sloveniji, tako sijajno in velikansko izvršil, da imamo v vsacem obziru tako dovoljen in dostojen uspeh. —

V Dolenjem Logatci, 8 avg. 1881.

Osnovni odbor:

A. Arko ml., Ig. Gruntar, A. Mulley, Iv. Resman, A. Ribnikar.

Za šolska in druga darila

priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani,

stolni trg, 6

sledeče knjige za mladino, katere im vedno v zalogi:

Kržič, A. Izgledi bogoljubnih otrok, II. del, lično vezana knjižica stane 40 kr. (Prvi del Kržičevih „Izgledov“ se je jako hitro razprodal, gotovo dobro znamenje za knjigo.)

Kržič, A. Sv. Germana (ponatis iz Izgl.) 8 kr.

Kržič, A. Jerica Jugovic (ponatis iz Izgl.) 5 kr.

Tomšič, J. Dragoljubci. Zbirka poučnih pripovedek, lično vezano 40 kr.

Tomšič, J. Peter rokodelčič, poučna povest slov. mladini, lepo vezano, delce stane 60 kr.

Genovefa, povest iz starih časov. Iz pisem Krištofa Šmida. Vezano s pod. 30 kr.

Evstahij, povest iz pisem Krištofa Šmida. Vezano s pod. 30 kr.

Nedolžnost, preganjana in poveličana. Po Krištofu Šmidu. S pod. vezano 30 kr.

Dobra hči Evstahija. Iz nemškega prevel I. Š. bogoslovec. Drugi natis, vezano 30 kr.

Star vojak in njegova rejenka. Gledališka igra v dveh dejanjih 15 kr.

Povesti, ktere sta spisala v laškem jeziku H. Parea in A. Brameri, tretji natis 40 kr.

Timotej in Filemon. Zgodba kršanskih dvojčkov, spisal Krištof Šmid 10 kr.

Dve povesti iz pisem Kr. Šmida 10 kr.

Zlata vas, podučna in kratkočasna povest, poposlovenil F. Malavašič. 10 kr.

Zlate bukve slovenskega vedeža, za Slovence vredil V. Podlaz. 40 kr.

Silvester, R. Mali šopek domoljubnih cvetličic 20 kr.

Pobožni otrok ali podučne in molitvene bukve, za mlade kristjane. Spisal V. L., lepo vezane 20 kr. (1)

Za bolj odraslo mladino:

Jurčič, J. Slovenska Vila 30 kr.

Orožen, Val. Zbrani spisi, vezano 70 kr.

Janko, Payk. Izbrane narodne srbske pesni. Drugi pomnoženi natis, 40 kr.

K obilnemu naročevanju vljudno vabi

Katoliška bukvarna.

Theologia moralis

suctore

Ernesto Müller,

suae sanctitatis praelato domestico, canonico ecclesiae metropolitanae viadobonensis, seminari clerico. rectore etc. (1)

Trije zvezki vezani v pol usnji stanejo 11 gl. 40 kr. Dobiva se v kat. bukvarni.

Nova knjiga je prišla ravnokar na svitlo, z imenom

„Lurška Mati Božja“

po francoskem poslovenil č. g. Franjo Marešič, duh. pomočnik v Št. Vidu nad Ljubljano. Veljajo mehko vezane 1 gld., v pol platnu 1 gld. 20 in v pol usnji 1 gld. 25 kr. Po pošti 10 kr. več. Kdor vzame 10 iztisov, dobi jih franco. Prodaja jih preisagatelj in

Katoliška bukvarna.

Telegrafične denarne cene 12. avgusta.

Papirna renta 77.40 — Srebrna renta 78.30 — Zlata renta 93.85 — 1860letno državno posojilo 133 — Bankine akcije 833 — Kredite akcije 362 — London 117.— — — Ces. kr. cekini 5.53. — 20-frankov 9.31.

Le še malo časa!

Samo za 8 gld.

pošljem vsakemu popolno jedilno opravilo iz britanje srebra, in sicer teh le 51 krasnih reči:

- 6 nožev iz britanje srebra in angleškega jekla;
- 6 vilic iz britanje srebra prav močnih;
- 6 močnih žlic iz britanje srebra;
- 12 malih žlic za kavo iz britanje srebra;
- 1 močno veliko žlico za mleko, iz britanje srebra;
- 1 težko veliko žlico za juho, iz najboljšega britanje srebra;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 3 lične kupice za jajca;
- 6 ličnih eizeliranih podčasnice;
- 1 lepo posodico za poper ali sladkor;
- 1 fino precejilo za čaj;
- 6 podnožnikov iz stekla;

teh 51 reči vseh skupaj velja samo 8 gld.

Te reči so bile nakupljene v neki veliki tovarni za britanje srebra, ki je pa falirala, ter so prej veljale 40 mark. Dobri stojimo za to, da ostanejo te reči lepo bele.

Naročila proti poštnemu podvzetju (Nachnahme) se točno izvršujejo, dokler imamo reči še kaj v zalogi; pisma naj se pošiljajo pod napisom:

Herrn M. Rundbakin,
Wien II. Hedwigsstrasse 4.

Vsako se lahko brez škode prepriča, kako po ceni in kako krasno je to blago, ker se poslano reči, ako niso vseč, v 10 dneh lahko pošljejo nazaj in prejete denarje takoj povrnemo. (5)

Le še malo časa!